

Sotsiaalministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 12.03.2020 nr 1.2-2/37-1

Meie 17.04.2020 nr 4/92

Arvamuse esitamine töötervishoiu ja tööohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Tanel Kiik!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Sotsiaalministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust töötervishoiu ja tööohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (edaspidi: Eelnõu) ja selle seletuskirja kohta. Järgnevalt esitame oma seisukohad Eelnõu kohta.

1. Teenuseosutajatele töötervishoiu ja tööohutuse seaduse sätete kohaldamine

Kehtiva töötervishoiu ja tööohutuse seaduse (edaspidi: TTOS) § 1 lg 3 p 4 kohaselt kohaldatakse TTOS-i füüsilisest isikust ettevõtjale (edaspidi: FIE) TTOS-i § 12 lõigetes 7 ja 8 sätestatud ulatuses. TTOS § 12 lg 7 kohaselt peab FIE tagama igas tööolukorras temale kuuluvate töövahendite, isikukaitsevahendite ja muude seadmete korrasoleku ja nõuetekohase kasutamise. TTOS § 12 lg 8 sätestab, et kui FIE töötab töökohal samal ajal koos ühe või mitme tööandja töötajatega, peab ta teavitama töid korraldavat tööandjat või tema puudumisel teisi tööandjaid oma tegevusega seotud ohtudest ja tagama, et tema tegevus ei ohusta teisi töötajaid. Lisaks tuleneb TTOS-st kaks kohustust töid korraldavale tööandjale või tema puudumisel teistele tööandjatele, kes on sõlminud FIE-ga teenuse osutamise lepingu. Esiteks peab töid korraldav tööandja või tema puudumisel teised tööandjad teavitama FIE-t oma ettevõtte tegevusega seotud ohtudest ja nendest hoidumise abinõudest. FIE-t tuleb teavitada ka päästetööde ja esmaabi andmisega seotud abinõudest ning nende eest vastutavatest töötajatest. Teiseks, TTOS § 24 lõike 2 alusel peab töid korraldav ettevõtja tegema kõik tööõnnetusega seotud toimingud, kui tööõnnetus on toimunud FIE-ga, kes töötab töökohal samal ajal koos ühe või mitme tööandja töötajatega. See tähendab, et töid korraldaval isikul lasub tööõnnetuse uurimise ja registreerimise kohustus ja vajadusel ka teavituskohustus.

Füüsilistele isikutele, kes ei tegutse FIE-na, kuid osutavad tööandjale teenust teenuse osutamise lepingu (nt käsundusleping, töövõtuleping) alusel, ei kohaldata hetkel TTOS-i sätteid. Eelnõu § 1 p 1 muudab seda põhimõtet selliselt, et edaspidi kohaldatakse kõikidele teenuse osutamise lepingu alusel töötavatele füüsilistele isikutele TTOS-i § 12 lõigetes 4–9 ja § 24 lõikes 2 sätestatud ulatuses. Seega laienevad eelpool nimetatud õigused ja kohustused kõikidele füüsilisest isikust teenuseosutajatele ja tööandjatele, kellega nad on sõlminud teenuse osutamise lepingu.

Kaubanduskoda nõustub, et teatud juhtudel võib eelnevalt nimetatud õiguste ja kohustuste laiendamine kõikidele teenuseosutajatele ja nende tööandjatele olla mõistlik. Näiteks kui ühes kontoris töötavad samal ajal koos töölepingu ja käsunduslepingu alusel

töötavad inimesed, siis sellisel juhul on Eelnõuga kavandatavad muudatused mõistlikud. Samas juhime tähelepanu sellele, et paljudel juhtudel on teenuse osutamise lepingud väga lühiajalised (nt lepingud lühiajalise koolituse, seminari või ettekande tegemiseks) ning sellistes olukordades on Eelnõuga kavandatavad muudatused ebamõistlikult koormavad. Näiteks kui koolitusettevõtte sõlmib füüsilise isikuga käsunduslepingu 1,5-tunnise koolituse läbiviimiseks, siis ei ole mõistlik nõuda, et koolitusettevõtte peab füüsilisele isikule tutvustama päästetööde ja esmaabi andmisega seotud abinõusid ning nende eest vastutavaid töötajaid. Samuti ei ole mõistlik, et näites toodud olukorras peab koolitusettevõtte tegema kõik tööõnnetusega seotud toimingud, kui inimesel juhtub õnnetus vahetult enne koolituse algust, koolituse andmise käigus või vahetult pärast koolitust.

Teeme ettepaneku muuta Eelnõud selliselt, et kui teenuseosutaja töötab ühe teenuse osutamise lepingu raames koos tööandja töötajaga samal töökohal ja samal ajal kuni kaheksa tundi, siis ei kohaldu teenuseosutajale ega tema tööandjale TTOS-st tulenevad õigused ja kohustused.

Kaubanduskoja ettepanek:

Muuta Eelnõu § 1 punkti 1 sõnastust järgmiselt:

„1) paragrahvi 1 lõike 3 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

4) teenuse osutamise lepingu alusel töötava füüsilise isiku (edaspidi teenuseosutaja) tööle käesoleva seaduse § 12 lõigetes 4–9 ja § 24 lõikes 2 sätestatud ulatuses, välja arvatud juhul, kui teenuseosutaja töötab töökohal samal ajal koos tööandja töötajatega kuni 8 tundi ühe teenuse osutamise lepingu raames.“

2. Töökeskkonnaga seotud rolle täitvate inimeste teavitamine

Kui tööandja teavitab Tööinspektsiooni töökeskkonna andmekogu kaudu töökeskkonnaspetsialistist, töökeskkonnavolinikust, esmaabiandjast või muust töökeskkonnaga seotud rollist, siis sellisel juhul võiks Tööinspektsioon saata vastavatele inimestele teavituse, et neile on määratud vastav roll tööandja juures. Selline teavitamine aitab vältida juhtumeid, kus töökeskkonnaspetsialist, töökeskkonnavolinik või muud rolli täitev inimene kantakse töökeskkonna andmekogusse nii, et inimene ei ole andnud nõusolekut vastava rolli täitmiseks.

Kaubanduskoja ettepanek:

Tööinspektsioon võiks saata inimesele automaatse teavituse, kui inimene kantakse töökeskkonna andmekogusse töökeskkonnaspetsialistina, töökeskkonnavolinikuna või mõnda muud töökeskkonnaga seotud rolli (nt esmaabiandja) täitma.

3. Sisnemine tööelu infosüsteemi

Kaubanduskojale teadaolevalt saab vaid juhatuse liige siseneda tööelu infosüsteemi, kui tööandja ei ole varasemalt tööelu infosüsteemi kasutanud. Näiteks kui luuakse uus äriühing, siis peab tööelu infosüsteemi sisenema esmalt juhatuse liige, kes saab

määrata, kellele ja mis ulatuses annab ta ligipääsu tööandja kontole tööelu infosüsteemis.

Meie hinnangul võiks Tööinspeksioon pakkuda võimalust, et juhatuse liige ei pea ise sisenema tööelu infosüsteemi, vaid ta võib teha volituse, et tema asemel võib infosüsteemi siseneda mõni teine isik, näiteks mõni tööandja töötaja. Selline paindlik lähenemine on vajalik näiteks olukorras, kus juhatuse liige on välismaalane ning keelebarjääri tõttu ei soovi ta selle teemaga tegeleda. Volituse tegemise vajadus võib tekkida ka juhul, kui juhatuse liige ei pea vajalikuks ise töökeskkonnaga seotud teemadega tegeleda ning soovib selle ülesande delegeerida kellelegi teisele. Sellise võimaluse loomisel peaks juhatuse liige tegema vaid volikirja ning ta ise ei pea tööelu infosüsteemiga üldse kokku puutuma.

Kaubanduskoja ettepanek:

Tööinspeksioon võiks anda tööandjale võimaluse valida, kes saab ligipääsu tööelu infosüsteemile. Üldreeglina võiks esmane ligipääs jääda endiselt juhatuse liikmele, kuid juhatuse liikmel peab soovi korral olema võimalik enne tööelu infosüsteemi kasutama hakkamist volitada enda asemel infosüsteemi kasutama mõnda teist isikut.

4. Töökeskkonnavoliniku volituste kehtivusaeg

TTOS § 17 lg 1 kohaselt kehtivad töökeskkonnavoliniku volitused kuni neli aastat. Samas on töötajate üldkoosolekul õigus töökeskkonnavolinik enne tähtaega ka tagasi kutsuda ja valida uus volinik.

Kaubanduskoda teeb ettepaneku muuta töökeskkonnavoliniku volitused tähtajatuks. Kui töökeskkonnavoliniku töösuhe lõpeb, siis saab töötajate üldkoosolek valida uue voliniku. Samas jääb töötajate üldkoosolekule alles ka õigus igal ajal töökeskkonnavolinik tagasi kutsuda ja valida tema asemele uus volinik. Kui tööandja ja töötaja soovivad, siis nad saavad ka muudatuse korral jätkuvalt valida töökeskkonnavolinikku iga nelja aasta tagant või veelgi sagedamini.

Muudatuse tulemusena väheneks nii tööandja kui ka töötajate halduskoormus, sest puudub vajadus pikendada olemasoleva töökeskkonnavoliniku volitusi, kelle tegevusega on töötajad rahul. Muudatus aitab vähendada ka riski, et ettevõttes ei ole töökeskkonnavolinikku põhjusel, et tööandja ja töötajad on unustanud pikendada voliniku volitusi või valida uut volinikku. Edaspidi saab Tööinspeksioon läbi tööelu infosüsteemi tööandjale tuletada meelde uue töökeskkonnavoliniku valmise vajadust, kui varasema voliniku tööleping on lõppenud.

Kaubanduskoja ettepanek:

Muuta TTOS § 17 lg 1 sõnastust järgmiselt:

„(1) Töökeskkonnavolinik on töötajate valitud esindaja töötervishoiu ja tööohutuse küsimustes ning tema volitused kehtivad tähtajatult.“

5. Töökeskkonnanõukogu liikmete volituste kehtivusaeg

TTOS § 18 lg 2 kohaselt kehtivad töökeskkonnanõukogu liikme volitused kuni neli aastat.

Teeme ettepaneku muuta ka töökeskkonnanõukogu liikmete volitused tähtajatuks samadel põhjustel, mis on toodud töökeskkonnavolinikku puudutava ettepaneku juures.

Kaubanduskoja ettepanek:

Muuta TTOS § 18 lg 2 sõnastust järgmiselt:

„(2) Vähemalt 150 töötajaga ettevõttes moodustatakse tööandja algatusel töökeskkonnanõukogu, kus on võrdselt tööandja määratud esindajaid ja töötajate valitud esindajaid. Nõukogu liikmeid on vähemalt neli ja nende volitused kehtivad tähtajatult. Töötajate esindajad valitakse käesoleva seaduse § 17 lõikes 4 kehtestatud korras.“

Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja ettepanekuid arvesse võtta. Vajadusel oleme valmis kohtuma ja oma ettepanekuid lähemalt selgitama.

Täiendavalt märgime, et oleme tööelu infosüsteemi arendamise raames kohtunud ka tööinspektsiooni esindajatega ning arutanud infosüsteemi rakendumisega seotud teemasid, eesmärgiga anda omalt poolt võimalikult palju tagasisidet, kuidas luua infosüsteem, mis oleks praktiline ja kasutajamugav ning seda nii mikroettevõtetele kui ka suurettevõtetele. Oleme saanud ka Kaubanduskoja liikmetelt, kellest väga suur osa on just väiksemad ettevõtted, palju tagasisidet ning seda ka tööinspektsioonile edastanud. Tunnustame seejuures tööinspektsiooni, infosüsteemi kaasava arendamise eest ning loodame, et tänane majanduskriisi situatsioon ei saa takistuseks infosüsteemi maksimaalses mahus ja kiirele valmimisele. Tänapäevase eelduse kohaselt saaks infosüsteemist nii tööandjatele kui tööinspektsioonile praktiline abivahend, mis aitaks parandada töökeskkonna üldist olukorda, ettevõtjate teadlikkust, kuid vähendada ka halduskoormust ja kulusid.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070